

Šarkela varnela

*Danguolės Aukselienės aranžuota
lietuvių liaudies daina
Artūro Noviko redaguotė
mišriam vokaliniam ansamblui*

Paukščiai visais laikais gyveno šalia žmogaus, tad sulaukė įdomių vertinimų dėl savo išvaizdos, neįprasto balso, galiausiai dėl savitos elgsenos. Šimtmečius trunkantis paukščių stebėjimas žmogui leido atskleisti jų elgsenos dėsningumus, susieti juos su orų permainomis.

- Vokiečių tikėjimuose pasirodanti čerškianti šarka pranašauja būsimas bėdas: mirtį, ligą, nelaimę. Tokią pat reikšmę turi ir šio paukščio sapnavimas (Taylor 1929–1930: 796).
- Šiaurinėje Anglijoje nelaimės ženklų laikyta, jei šarka perskrisdavo kelią iš kairės į dešinę, o geru – jei iš dešinės į kairę.
- Vokietijoje šarkos pasirodymas buvo laikytas teigiamu, kai ji matyta tylinti. Geriausia buvo regėti du paukščius iš priekio ir pirmoje dienos pusėje (ten pat: 796, 797). Galbūt to paties pasaulėžiūros medžio, tik kita šaka, yra populiarūs lietuvių vaikų dainelė apie šarkos vaikelius: – *Šarkela varnela, Kiek turi vaikelių? – Du namuose, du kapuose, du duoneį raiko, du pinigų skaito, du galveį kraipo. Į akis krinta tai, kad vardijamas kuo didesnis šarkos vaikų skaičius, dažniausiai šarkiukus grupuojant po du. Kadangi tai vaikų folkloro kūrinys, tikėtina, kad dainelė turėjo didaktinę paskirtį – mokyti vaikus skaičiuoti (paprasčiausias skaičiavimas buvo objektų grupavimas po du).*
- Reikėtų pažymėti dar vieną svarbų dalyką – šarkos ryšį su jai giminingu paukščiu – varna. Liaudies pasaulėžiūroje tai, galima sakyti, paukščiai dvyniai, dvi obuolio puselės, pavyzdžiui, sakoma: Ko varnai, to ir šarkai (ką duodi vienam vaikui, to ir kitas įsigeidžia) (LKŽ XIV 516). Šarka mėgstama įvardyti dvigubu vardu – šarkelė varnelė – kaip ir pavadinta mūsų analizuojama daina.

Žodynas	
duoną raiko	riekėmis pjausto duoną
ripkelę – ripka	apskrita medžio atpjova naudojama ritinėjimui, žaidimams, vežimo ratas, kas nors apvalus. Ritinis yra senas lietuvių komandinio sporto žaidimas, dar vadinamas „Ripka“ pagal apskritą medžio skritę, kurią dviejų komandų žaidėjai meta arba ridena ranka į vartus, o stabdo medinėmis lazdomis – ritmušomis.
rauda – raudoti	gailiai, balsu verkti, prašyti, aimanuoti, dejuoti, labai rūpintis

Šaltiniai: Daugiau apie šarkos įvaizdį: <https://www.lti.lt/failai/10%20Slekonytes.pdf>